

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Az Operaház válsága*

Forrás:

Budapesti Hírlap

Bp

1925. 2. 15.

(lő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Opera

Idő

"1925"

Személy

Az Operaház válsága.

— Új költségvetéssel kívánják biztosítani az Operaház további munkáját. — Hírek az igazgatóváltásáról és a főigazgató lemondásáról. — Nyilatkozatok a helyzetről. —

Az Operaház bezárt kapui mögött a tegnapi események után ma délelőtt nagy csönd honolt. Annál élénkebb volt az élet a színészbemutató előtt, ahol a zenészek és a kórus tagjai csoportokba verődve tárgyalták a történeteket és a történendőket. A magánénekesek közül is többen megjelentek az Operaházban, hogy meghallják az újabb fejleményeket és hogy résztvegyenek a zongoratermekben folyó próbákban.

Wlassics Gyula báró főigazgató már kora reggel megjelent a hivatalában, ahol hosszú ideig tanácskozott Csávojszky gazdasági főnökkel. A tárgyalásról annyi szivárgott ki, hogy új költségvetési tervet készítettek, amely lehetővé teszi az Operaház további munkáját. Hogy a terv miképpen kívánja megoldani az Operaház válságos helyzetét, azt most még nem lehet tudni.

Az operaházi válság megoldására egyébként egyesek részéről fölmerült az a terv is, hogy az operaházi zenészeket közalkalmazottnak tekintsék és — a mennyiben a közalkalmazottak fizetését február elsejétől visszamenően fejemelik — a zenészek fizetését is ugyanebben az arányban emeljék. A kérdésnek ilyen megoldását a KANSz részéről sem elhanyagolják, mert az operaházi alkalmazottak eddig is mindig párhuzamosan részesültek ezekben a kedvezésekben, amelyek a kormány a közalkalmazottnak nyújtott.

A mostani válsággal kapcsolatosan híre terjedt, hogy Wlassics Gyula báró főigazgató lemondásáról. Ezt a hírt azonban

a kultuszminisztérium megcáfolja, a hol határozottan kijelentették, hogy Wlassics báró egyáltalában nem foglalkozik a lemondás gondolatával, sőt újabb terveket akar a helyzet megoldására a kultuszminiszter elé terjeszteni. Wlassics Gyula báró távozásának hírével egyidőben Bánffy Miklós gróf nevét emlegették, mint a ki Wlassics távozása után átvénné a főigazgatói állást. Tény az, hogy az elmúlt hetekben a kultuszminisztériumban folytak tárgyalások Bánffy Miklós gróffal, de vele, az Operaházról illetően, semmiféle megegyezés nem történt és nem is történhetett, mert hiszen Bánffy gróf egy régebbi nyilatkozata szerint az Operaház főigazgatóságát csak megfelelő anyagi eszközök rendelkezésére bocsátásával vállalná, erről pedig a mai helyzetben nem lehet szó.

Az Operaházban kirobbant válsággal kapcsolatosan Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter egyik délután megjelenő lapban úgy nyilatkozott, hogy ő már egy interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy az Operaházban nem hajtották végre a szükséges lépést abban a mértékben, ahogy ő hangsúlyozta, amikor a kultuszminiszter átvette. Az Operaház tudvalevően nagy személyzettel dolgozik. A békében igen sok tagot szerződtek, ezekhez a forradalom alatt is sok új tag jött. Ennek következtében szükség volt az Operaház költségének helyreállítása céljából bizonyos lépésekre. Ez nem történt meg és a bajoknak ez a gyökere.

A miniszter kijelentette, hogy az ő programja az Operaházra vonatkozóan: cseké-

lyebb számú előadás kisebb személyzettel, de a legjobb erők konzerválásával. A zenészek magatartásáról a miniszter azt mondta, hogy általában véve az Operaház zenészeinek a fizetése eléri egy miniszteri tanácsos javadalmazását, tehát 30—40 százalékkal több, mint egy kinevezett középiskolai tanáré. És ha már most fizetésemelést hajtanának végre, ez a fizetésemelés nem állhatna meg a zenészeknél, hanem ki kellene terjeszteni az Operaház többi alkalmazottaira is, ez pedig mintegy 5—600.000 aranykorona túlkiadást jelentene, amelyre fedezetet találni sehonnan sem lehet. Kijelentette továbbá a miniszter, hogy nem engedheti meg, hogy határidőkkel, munkamegszűntetésekkel presszionáljanak ki az alkalmazottak engedelményeket, mert ez a rendezéses munka dezorganizálásra vezetne.

Végül kijelentette a miniszter, hogy azok a hírek, amelyek a népszövetségi főbiztos akarnák bevonnani az Operaház ügyébe, teljesen rosszakaratúak, minthogy a népszövetségi főbiztos ebbe a kérdésbe egyáltalán nem szólhat bele. A felelősséget a felelős miniszterek képviselik.

Az Országos Magyar Zenészsövetség nyilatkozatot tesz közzé, amelyben az operaházi zenészek mozgalmának okait és a szövetségnek ebben való szerepét kívánja megvilágítani. A nyilatkozat rámutat arra, hogy a folyó évi szerződés alkalmával a zenekar elfogadta az Operaház fizetési feltételeit, bár a fizetéseket az Operaház vezetősége a szanalásra való tekintettel olyan alacsony összegben szabta meg, amely sem a zenekar művészi képességeivel sem pedig más működési helyen dolgozó hivatásos zenészek jövedelmével arányban állott. Néhány heti

működése után az Operaház igazgatósága azt közölte a zenekar tagjaival, hogy tekintettel az Operaház nehéz gazdasági helyzetére, kénytelen a fizetéseket személyenként és havonként 10 aranykoronával leszállítani, a mivel szemben az igazgatóság hetenként csak 4 előadást fog tartani. A zenekari tagok fizetésüknek leszállítása ellen sem tettek kifogást, azonban kifejezésre juttatták azt a kérésüket, hogy az igazgatóság tegye meg a szükséges lépéseket az iránt, hogy a zenekari tagok nyugdíjaléphetésének kérdése mielőbb rendeztessék. Az igazgatóság a nyugdíjnak a kilátásba helyezett rendezése érdekében érdemleges lépést nem tett, ellenben a heti négy előadás helyett mindennapi előadásokat tartva, a zenekar tagjait a részükre biztosított mellékkereseti lehetőségektől is megfosztotta. A szövetség erre a zenekar nála előterjesztett panasza alapján a zenekari fizetéseknek megfelelő megjavítása iránt az Operaház igazgatóságához kérelmet terjesztett elő. A memorandumra a szövetség érdemleges választ nem kapott. Ez robbantotta ki a zenekarban már régóta lappangó elégedetlenség és elkéseregés azt a memorandumot, amelyben a zenekar minden tagja aláírt és amely memorandum e függő kérdések elintézését egy megszabott határidőhöz köti. A szövetség vezetősége azonnal érintkezésbe lépett az Operaház igazgatóságával abból a célból, hogy a békés kiegyenlítés lehetőségét megkísérelje. A tárgyalások folyamán az Operaház igazgatósága csupán annak a kijelentésére szorított, hogy a kultuszminiszter a zenekar által előterjesztett kérelmek teljesítését alap hiányában határozottan megtagadta.

A tárgyalások ebben a stádiumában, miután a főigazgató azt a kijelentést tette, hogy a szövetség kikapcsolásával köze-

lebb látja az ellentétek elsimitásának lehetőségét — a szövetség a további tárgyalásokból kikapcsolódott, azonban ennek ellenére kötelességének tartotta, hogy az utolsó órában még a pénteki napra kiírt próba és az előtte megtartott zenekari gyűlés előtt közbenjárjon az Operaház igazgatóságánál abban az irányban, hogy az állami színházak vezetősége legalább elvileg jelentse ki, hogy a zenekar kívánságait úgy a fizetések, mint a nyugdíj rendezése tekintetében méltányosnak és igazságosnak tartja. A szövetségnek ez az utolsó lépése is elutasítással találkozott és az Operaház igazgatósága a nélkül, hogy a szombat esti előadást bevárta volna, már a péntek esti előadás beszüntetésével egy olyan „fait accompli“-t teremtett, a melyen változtatni már módjában nem állott.

Az Országos Magyar Zenészsövetség kifejezetten hangsúlyozza, hogy *békés megoldás keresése és közvetítése érdekében készséggel áll az Operaház rendelkezésére, ha az Operaház igazgatósága eziránt hozzáfordul.*

A zenészek követelését illetően az Operaház beavatolt helyéről ugyancsak nyilatkozat történt, a mely szerint az az ok, a mit a zenészek hangsúlyoznak, az anyagi differencia, csak másodrendű kérdés a jelen esetben. A mikor novemberben a sokszor emlegetett B-lista elkészült az Operaháznál, hogy az okvetlenül szükséges tartalékolást keresztül lehessen vinni, az egész művész-személyzetnek áldozatot kell hoznia. Ekkor természetesen a zenekar tagjai közül is többek elbocsátása és nyugdíjazása volt tervbe véve, a mi egyedül azért nem történt meg, mert a zenekar hosszú tárgyalások után beleegyezett a havi 10 aranykorona levonásába.

A zenészek maguk kérték, hogy a létszámcsoökkentés helyett inkább az egész zenekar fizetését redukálják. Tehát nincs igazuk, a mikor a beleegyezésükkel levont havi tíz koronákat visszakövetelik. De nincs igazuk a zenekar tagjainak akkor sem, a mikor azt mondják, hogy a nyugdíjak ügyében a vezetőség nem tette meg a szükséges lépéseket. A nyugdíjintézet az összel a papirkorona helyett aranykorona alapra tért át s azóta minden nyugdíjas régebbi nyugdíjának szinte a dupláját kapja.

A zenekar állításával szemben az Operaház személyzete nyugdíjintézetének elnöksége a következő nyilatkozatot tette:

— A nyugdíjintézet kormányzó bizottsága 1924. évi október 25-én az alap teherbíróképességének keretei között az 1924. évi július hónap 1-éig visszamenő érvényességgel rendezte a nyugdíjakat, a mely rendezés a nyugdíjárándóságokat a mult-hoz képest 50—100 százalékkal emelte. Ez a rendezés csak úgy volt lehetséges, hogy az intézet főigazgatója a nézőtéri jegyek után szedett pótfilléreket a jegyárak öt százalékára emelte. Ez intézkedésen felül az elnökség a nyugdíjintézetnek nagyobb-foku állami támogatása s a nyugdíjak

további emelése érdekében előterjesztést tett a vállás- és közoktatásügyi miniszterhez, a mely előterjesztés a miniszter meleg pártolásával jelenleg a pénzügyminiszteriumban tárgyalás alatt van. Nem felel meg tehát a valóságnak az az állítás, hogy a személyzet nyugdíjárándóságának megjavítása érdekében mostanág semmi sem történt volna.